

שה: לחמו' קטמי אבל אבו שהשלמתם הלכו גדולי
 נאיכו דבר קל לסלקם אבו מסלקין בסל או הקצרים
 שבו השלש מגות והמחר ושני תבשילין ודי לנו
 ככך ע"כ ונשלמתם הא למא עבוי יחוויר הסל
 או הקצרה למקומם כדי שתהיה לפניו כשאוחר
 שהגדה כדאמרי' למס עבוי למס שמוכין עליו דברים
 עם כדי שתהיה עניו לפניו כשאוחר ענה וז מרור
 זה כאלס הסדר הראשון:

פירוש ההגדה

הא

למא עבוי פי' כזה היה למס עבוי
 שאכלו אבותינו במצרים וכתוב
 בעמור ויטרי אין לרקדק למה לא אמר האי למא
 דלמס לשון ובר הוא והאי לשון קבדה הוא דהא
 אמרינן הא גברא והא תיובתיה ומה שכתבו
 לאמרו בלשון ארמית לפי שכולם היו מדברים
 בלשון ארמית ואין עמי הארץ עבויים לשון הקדש:
 דא כדי שלא יכירו מלאכי השרת שאנו מתפארים
 בכל וס ויקשרנו עלינו ויכדו עובדינו שאין אנו
 ראויין להגאל שאין מלאכי השרת מכירין לשון
 ארמית כמו שפירשנו בקדוש ואם תאמר מהו די
 אכלו אבותיך בארעא דמצרים כי ויאפו את הבצק
 לא היה אלא אחר יביאת מצרים ופירש ס"ר יהוסף
 האווי בשם בן עזרא שהיה שבו בדורו והיו מאכילין
 אותו למס מנה ולא כתבו לו לעולם חמץ והטעם
 מפני שהא קשה ואינו מתעבל במהרה כחמץ
 ויספיק ממנו מצע וכן היו עושים המצריים
 לישראל כתב רב מתתיה עם שכתבו לומר כל דכפין
 יתו ויכול כך הים מכה אבות שהיו עבדיהן ש
 שולחנותם ולא היו סוגרין דלתותיהם והיו אומרים
 עכה כדי שיבאוי' ישראל העבדים שניבחה לאכול ולקבל
 שבר היו עושין זה ועשו שכתבו שכיבו גוים ויתר
 משכיבו ישראל מפרסום אותם בתחלה כדי שלא
 יחזרו על הפתחי' ואח"כ עבדיהן את השולחן ואומר
 כמכה ראשונים ע"כ ואמרינן במסכת תעבויות רב
 הונא כי הוה אכיל הוה פתח הכי כל דכפין ויתו

ויכול וכליל כסח יש הונאה גדולה ואין ביד העבדים
 לקנות די ספוקם על כן הכנו לומר כל דכפין ויתו
 ויכול כלומר מי שהוא רעב ואין לו מה יאכל יבא
 ויאכל עמוכו וכל דגריך ויתו ויפתח פירושו שאיפשר
 שיש לאדם פת אורו ופת דוקן ואינו רעב שסרי' לו
 מה יאכל ואין לו מנה של מנה ולא דרכי הפסח כגון
 חרות ומרור ויין לארבע כוסות לכך אומר וכל
 דגריך ויתו ויפתח כלומ' יבא ויעשה סדר הפסח ואמר
 כך ידבר על לבם ואומר להם לא תבזבו אס אתם
 סמוכין על שולחן אחרי' השתא הכא השכה הוא' אתם
 כאן לשכה הנאש תהיו לשלום בארץ ישראל השתא
 עבדי השכה הואת אכחנו ואתם עשועבדים לשכה
 הנאש יבא המשיח וכיהי אכחנו ואתם משועבדים
 כדאמרינן בראש השכה כהימן כגלו וכיהי עתידין
 להגאל ויש מפרשים כל דכפין ויתו ויכול כל מי
 שהרעבו עמו בערב הפסח כדי לאכול מנה בתאבון
 יבא ויאכל מיד שאסור לאכול מנה בערב הפסח
 כדאמרינן בירושלמי כל האוכל מנה בערב הפסח
 כאלו בועל ארוסתו בבית חמיו ופירו' מה בועל
 ארוסתו בבית חמיו לוקה אף זה לוקה פירושו אחר
 מה כלל איכה מותרת לבעלה אלא בשבעה ברכות
 כדאמרי' כלם בלא ברכה אסורה לבעלה ככדס אף
 ענה איכה מותרת ליאכל אלא בשבע ברכות ואלו הן
 ברכת היין וקדוש היום ושחמיוכו וכורא פרי
 האדמה וכרכת היין שאומר כשעסוים הקדש
 והמוניא ולאכול מנה הרי שבע וגרסינן התם מן
 המכה ולמעלה לא יטעום כלום עד שתחשך כדי
 לאכול מנה בתאבון וחמיום הראשונים היו
 מרעובין עמוס בערב הפסח כדי לאכול מנה
 בתאבון ומותר לטבל במיבי תרומא כגון פירות
 וקטניות ומטבל בכבי מעים וכיונא בהם שאין דברי'
 אלו משניעין ושותף ויין שהוא מוגר הלב כדי שיאכל'
 מנה בתאבון ואמרינן במסכת סופרים הכבורות
 מתעבין ערב הפסח והנכושין כדי שיכנסו למנה
 בתאוס ואמרינן בירושלמי בפרק ערבי פסחים
 דרבי לא הוה אכיל לא חמץ ולא מנה וקאמר טו
 טעמא משום דרבי בכור הוה וטעם לרבר
 מפני שהרגו ששם בכורי מצרים והניל בכורי ישראל
 מתוכם: